

ČASOPIS S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO.

Štev. 11.

V Ljubljani 1. novembra 1882.

Leto XII.

Grob, na věrnih duš dán samotn.

Daleč, daleč mej grobovi
Grob osamočen stoji;
Zaljsan z raznimi cvetovi,
Kakor družni grobi, nji.

Iz njega se križ ne dviga,
Spomenik nij vánj vkopán;
Njemu nihče ne prižiga
Lúci na vseh vérnih dán.

Tam pozábljeno počíva
Preizvésto mi srcé;
Mir in pôkoj naj užíva
V svetem krílu te zemljé.

V tihi grob na tej ležini
Máterin je prah vložen;
Jaz, nje sín, živim v tujini,
Tudi sam in zapuščen.

Príčajo ti lica bléda,
Matí! in solzé očíj,
Kúka žalost me razjéda,
Ker denès me k tebi níj!

S. Magolič.

Dervišev prstan.

(Arabska pripovedka.)

Na
in
M

Na jednom najlepšem otoku v peščenem morji Sahari, Mahmud-eden imenovanem, živel je star Arabec Abas s svojo ženo Animano. Oaza Mahmud-eden je majhena, in prebivalci, katerih je s ženami in otroci jedva petdeset, srečni so in zadovoljni. Živé se ob tem, da so karavanam vodniki skozi puščavo.

Abas je bil iz prorokove rodovine, on je potomec Alahovega ljubljenea Muhameda. Na Mahmud-edenu je bil on najveljavnejši mož in je slovel daleč na okolo najboljším in najzanesljivejšim sodnikom. Naj je samum, najgrozovitejši vihar v Sahari, še tako razsajal, on ni izgubil zaupanja v Alaha in njegovega proroka Muhameda. Raz kamelo je stopil, pregovoril vso karavano, naj se po njegovem vzgledu ravnaajo, sam pomagal raztovoriti žival, molil nad karavano proti Meki obrnen ter se na vse zadnje tudi sam skril za svojo Mobo, kakor je bilo ime njegovej kameli. Samum je divjal strašno, vzdigoval kakor goré visoke valove peska in zagruzil marsikatero karavano, katera je čakala jednako, kakor Abasova, da poneha grozen vihar. Karavani, katerej je bil vodnik Abas, se ni zgodila nikdar nobena nesreča.

Trgovci in kupci, kateri so potovali skozi Saharo, govorili so, da je Alah pobožnemu Abasu, potomecu prorokovemu, podelil to milost, da se njemu in od njega peljanej karavani ne pripetí nobena nezgoda.

Obolel pa je stari Abas in ni mu bilo več moči sesti na svojo Mobo, da bi vodil karavano. Ležal je v mehkejši travi v senci cipres ter gledal v mirne modre oblake. Globoko je vzdihnil in poklical svojo ženo iz šotora.

Animana sedla je poleg njega ter mu pihljala s palmovim listom hladilo v vroči bolni obraz.

„Animana, biser moj, ljubljenska moja izza mladih krepih let! Bolan sem in kmalu se preselim v eden. Kde je moj sin Abul-Abas?“

„Gospodar moj dragi! Znano ti je, da je minilo uže dvajset let, kar so nama najino nado, dvajsetletnega sina Abula, po noči zvezali roparji ter ga odvedli na konjih, hitrih kakor blisk. Pravili so pozneje, da so bili Kalifovi spahiji ter da so ga odnesli v Damask, da služi tam v Kalifovej vojski. Ti si ga šel iskat a prišel si prazen, sam, brez njega domóv.“

„Resnico so govorila tvoja usta. Poslušaj, kar bi ti uže davno moral povedati. Bil sem takrat v Meki na grobu prorokovem ter molil tam, da si izprosim milosti od Alaha, da nazaj dobodem svojega Abdula. Olajsala mi je molitev moja bolést in bil sem si v svesti, da mi mogočni Mervan, Kalif v Damasku, nazaj dá mojega sina. Na poti proti Damasku pridruži se mi derviš. Bil je gladen in jedva imel toliko obleke, da si je pokrtil nagoto. Dal sem mu jesti in piti ter podaril mu pol svojega plašča, da si zakrije pred pekočim solncem gole ude. Vprašal me je, kaj jaz iščem po sveti in zakaj sem takó žalosten. Razkril sem svojo bolést svetemu možu in dejal mi je:

„Tvoj sin Abul-Abas je v Damasku na Kalifovem dvoru. Ne išči ga tam, povrni se domóv; prédno umerješ, obišče te tvoj sin. Alah hoče takó. — A ker si bil proti meni takó usmiljen, podarim ti ta prstan. Ako si kaj želiš, poljubi ga in izpolnena bode tvoja želja. Ako pa res ljubiš svojega sina, ne želi si nikdar za-sé ničesa, ne želi si ne bogatstva, ne oblasti, pomagaj ž njim le svojemu bližnjemu. Po svojej smrti pa izroči ta prstan svojemu sinu Abul-Abasu in dosegel bode najvišjo čast, katero more doseči muzulman na sveti.“

Povedal nisem tebi, draga Animana, o tem daru, ker sem te preveč ljubil in ko bi ti vedela o čudotvornej móci tega prstana in me česa prosila ter me pogledala sè svojimi gazelinimi očmi, spomnil bi se svojega prstana,

pozabil Abula in izpolnil bi vsako tvojo željo. Želel bi si bogastva, da bi ti lahko kupil svilena oblačila, kupil bi ti robov in robkinj, kateri bi ti pihljali hlad v obraz in ti stregli. — Ostal sem ubog vodnik. Pomagal sem sè svojim prstanom le karavanam, kadar je razsajal divji simum, da niso poginile v peščenem morji? — Ali ti je prav takó? Ali ljubiš tudi ti takó, kakor jaz, svojega sina Abula?“

„Gospodar, ni li bila vedno tvoja volja tudi moja? Nisem li vsak dan molila za svojega Abula, da se kdaj srečen povrne k nama?“

Ko sta se takó pogovarjala stari Abas in njegova žena Animana, zaslišala se je nakrat glasna govorica približajočih se mož. Vsi so bili bogato oblečeni in jezdili so iskre konje. Na čelu jim je bil ponosen mož, katerega so imenovali Abul-Abas paša.

„Je-li vama znano, v katerem šotoru stanuje moj oče Abas?“ vpraša Abasa in Animano načelnik.

„Moj sin, moj Abul!“ zakrikne stari oče in se vzpne po konci, da bi objel svojega sina. Abul pa skoči hitro raz konja in objame starega moža.

Kdo more opisati veseli trenotek, ko so se po dvajsetletnem ločenji zopet sèšli oče Abas, mati Animana in njiju sin Abul! Abul zaukaže prinesiti mehkih blazin, na katere položé sluge bolnega Abasa ter jame pripovedovati svojima roditeljima o dolgih dvajsetih letih.

Utnoli so ga mej kalifove spahije a znal si je kmalu pridobiti spoštovanje svojih predstojnikov, stopal je od stópinje do stópinje ter sedaj užé postal paša in ljubljenelec kalifa Mervana.

„A vedno sem si želel vrniti se domóv, na malo oazo v daljnjej Sahari, k tebi, ljubljeni oče, in k tebi, mati draga. — Takó je minilo dvajset let; kar stopi necega dne pred mene neznan derviš ter me prosi darú. Dam mu zlat a ní zadovoljen. Vedno še stoji pred mano. Dam mu še jeden zlat a ní mu dovolj. Razjezim se nad drznim beračem ter ukažem svojim služabnikom naj ga odpravijo. Ponosno vzdigne derviš svojo desnico, kakor da se hoče braniti ter pravi:

„Mogočni paša Abul-Abas! Na otoku Mahmud-edenu čakata v skrbéh in solzah tebe tvoj oče Abas in mati tvoja Animana. Tvoj oče je star, glej, da ga obiščeš pred smrtjo! Alah odločil se je, da ti dosežeš največ, kar more muzulman doseči. Da se pa to zgodi, mora ti oče dati sveti prstan, kateri sem mu jaz dal pred dvajsetimi leti, ko je tebe iskajoč po sveti, mene ubozega derviša se usmilil ter me pogóstil in oblekel.“ —

S temi besedami izgine neznani derviš, ne da bi vedel le jeden mojih služabnikov kam in kakó. Jaz pak sem veroval njegovim besedam in sedaj sem tu. A ne misli oče, da sem prišel k tebi le zaradi prstana. Kolikokrat sem v pojih, katere sem bil za prorokovo vero, za vero mojega slavnega prednika, Alahovega ljubljencea, molil k Alahu, naj me ohrani v bojih, da kedaj vaju še vidim! Daleč v Pirenejah vlada polumesec nad križem a sedaj je mir in gnala me je sinovska dolžnost in ljubezen do vaju, draga roditelja, tu sèm na oddaljeni Mahmud-edenu. Prstan obdrži oče sam. Nesi ga iz Mahmud-edena v pravi eden!“

„Dragi sin, moj Abul! Postal si paša a Alah odmenil te je še zakaj višjega. Tu imaš prstan. Ti postaneš kalif, kalif iz rodú Abasidov!“

V proroškem duhu govoril je stari Abas te besede. Bile so njegove zadnje.

Ko je zahajalo solnce ter zadnje svoje žarke razpošiljalo črez neizmerno peščeno ravan, plakala sta mati in sin ter poljubovala mrtvi bledi obraz Abasov.

Tiho je bilo v šotoru, kamor so prenesli mrtveca, le póluglasni zamolkli glasovi zunaj taborujočih Abulovih spremljevalcev so se slišali. Kar stoji pred jokajočim Abulom óni raztrgan derviš, kakor bi bil vzrástel iz tal, ter pravi:

„Ne jokaj! Bodí junak! Stopi z menoj iz šotora, da ti razodenem in pokažem tvojo prihodnjest.“

Slušal je Abul-Abas skrivnostne besede dervíševe.

Ko stopi z njim mej svoje vojake, nagovórí je dervíš:

„Muzulmanje! Kogar Alah ljubi in njegov prorok Muhamed, da mu užé na zemlji največjo oblast in podelí mu največjo srečo. Vaš paša Abul-Abas potomec je Muhamedov. — Kalif v Damasku Mervan je slab vladar in Alah hoče njegov zárod zatreti. Iz Omajadov ne bodo več nastajali kalifi. Abasidje potomci prorokovi vladali bodo nad Muzulmani. — Velik je Alah in njegov prorok Muhamed! Živel Emír-al-Mumenín Abul-Abas!“

„Velik je Alah in njegov prorok Muhamed! Živel Emir-al-Mumenin Abul-Abas!“ zavpijejo kakor z jednim glasom vojaci.

Dervíš pak razpróstre svoji roci, pade na koleni, moli proti Meki obrnen in izgine iz njih srede.

Še se čudé vsi, kar se prikaže na obnebji stolno mesto kalifov, Damask. Grozen boj se bije po ulicah. Abul-Abas na belcu jahajoč, vodja je ustajnikom proti Mervanu, poslednjemu omajadskemu kalifu. Dolgo se bojuje krvav boj. Naposled premore Abul-Abas sovražnike.

Vojaci, gledajoči to fátó morgano zakríčijo veselí:

„Živel Emir-al-Mumenin Abul-Abas!“

Jedva je izginila prva čudovita slika, kar se vidi na obnebji velečastno mesto Bagdad.

Abul-Abas jaha kot zmagovalec v mesto. Vojaci, ki sedaj le tù z njim gledajo to čudo, so njegovi najbližji spremljevalci in njegovi najvišji dostojanstveniki. Dospé do svoje palače, kar mu od nasprotne strani mesta prinesó poslanci krvaveče glave ugonobljenih Omajadov.

„Velik je Alah in njegov prorok Muhamed! Živel naš Kalif Abul-Abas!“ dejó vojaci, ko izgine podoba.

Tri dni in tri nóči žaluje Abul-Abas za svojim očetom. Četrty dan poslovi se od svoje matere. Zasede svojega konja ter jezdi proti Damasku. Od vseh strani vrelí so muzulmanje k njemu in zgodilo se je vse takó, kakor je prorokoval óni čudoviti dervíš. Zgodilo se je, kar je videl Abul-Abas óno nóč v fátó morgani. S pomočjo čudovitega prstana premagal je Omajade ter dospél do Kalifata.

Mogočno in dolgo je vladal v Bagdadu Abul-Abas nad Muzulmani. Onega dervíša pak ni videl nikoli več.

A. A. Pirec.